

Women, Peace, and Security

Dames en heren,

Staat u mij toe u allen welkom te heten in deze prachtige stad Doornik en meer in het bijzonder in dit prachtige Koninginnesalon, waar wij de eer hebben om vandaag Hare Majesteit Koningin Mathilde te verwelkomen. Majesteit, ik wil u bedanken dat u ons vereert met uw aanwezigheid, wat blijk geeft van uw oprechte interesse in dit onderwerp. Uw uiterst verrijkende tussenkomst herinnert ons eraan dat, gezien de huidige onstabiele en snel veranderende internationale geopolitieke context, de conflicten en spanningen waarmee we worden geconfronteerd meer dan ooit een pluralistische blik en analyse verdienen.

Want ja, vrouwen hebben hun eigen blik op de wereld, op de Mensheid en op wat haar verdeelt, en op de manieren waarop de wonden misschien kunnen genezen. Principieel verdient de stem van de vrouw alle ruimte om haar rechtmatige plaats te vinden en te behouden in het centrum en op het hoogste niveau van de nationale en internationale instellingen. Naast de al behaalde resultaten en moedige stappen in meerdere domeinen, is het duidelijk dat er overal ter wereld nog "werk aan de winkel" is, zoals ze zeggen. Ook in België!

Daarom leek het mij, als vrouw en eerste Defensie minister in de geschiedenis van dit land, essentieel om van dit voorzitterschap te profiteren om deze boodschap over te brengen en een seminarie te organiseren met een programma dat uitsluitend gewijd was aan Vrouwen, Vrede en Veiligheid (VVV).

Dit om te herinneren aan de essentiële plaats van vrouwen in conflictpreventie en aan de dringende noodzaak om onze huidige aanpak te heroverwegen. Dit seminarie zal het ook mogelijk maken om belangrijke conclusies en aanbevelingen te formuleren voor de blijvende verbetering van de uitvoering van dit programma in het kader van het GBVB en het GVDB.

Voor we ingaan op de onderwerpen die vandaag nog worden besproken, wil ik graag de parallel benadrukken tussen onze aanpak en de uitstekende resultaten die al behaald werden in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. Gesprekken tussen de Europese ministers rond gendergelijkheid hebben de noodzaak benadrukt om het genderbeleid centraal te houden in de toekomstige acties van de Europese Unie. België, als toonaangevend land op het vlak van gendergelijkheid, put inspiratie uit deze successen voor de denkoefeningen van vandaag.

De actuele relevantie van het thema Vrouwen, Vrede en Veiligheid is des te groter nu we de 25ste verjaardag naderen van Resolutie 1325 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, die op 31 oktober 2000 unaniem de onevenredige en unieke impact erkende van gewapende conflicten op vrouwen en meisjes.

Ook de huidige werkzaamheden van de EDEO vormen belangrijke mijlpalen, onder meer inzake het opstellen van een militair concept rond de vrouwelijke aanpak tijdens GVDB-missies. Net zoals vele soortgelijke initiatieven die binnen de NAVO worden genomen.

Sta mij toe om u nu een meer gedetailleerd overzicht te geven van het programma van vandaag, waarbij ik de prioritaire aandachtspunten voor elk van de 3 beoogde panels belicht. We beginnen ons werk door in te gaan op de essentie van de agenda rond Vrouwen, Vrede en Veiligheid. Daarbij benadrukken we het cruciale belang van rekening te houden met vrouwen in elke fase van een conflict.

Het laatste mondiale rapport over vrede en veiligheid van vrouwen is vooral symptomatisch voor de kwetsbaarheid van vrouwen in bepaalde landen. Zo zijn in Afghanistan de rechten van vrouwen voortdurend achteruitgaan sinds de Taliban er in 2021 opnieuw aan de macht kwamen. Dit rapport herinnert ons er op tragische wijze aan dat vrouwen die zich in directe of indirecte nabijheid van conflicten bevinden, degenen zijn die het meest kwetsbaar zijn. De afgelopen maanden is de situatie verslechterd door de escalatie van het geweld in het Israëliësch-Palestijnse conflict, wat weerspiegeld werd in een onevenredige impact van het conflict op vrouwen en kinderen. Volgens cijfers van de VN worden er elk uur maar liefst twee moeders vermoord en elke twee uur zeven vrouwen.

Bovendien vormen vrouwen en kinderen volgens de laatst beschikbare statistieken bijna 70% van de tot nu toe geregistreerde slachtoffers in de Gazastrook. Vrouwen zijn ook de eerste slachtoffers van gewapende conflicten, omdat hierbij het risico op gendergerelateerd geweld stijgt. In Oekraïne en de Democratische Republiek Congo worden talloze getuigenissen van seksueel geweld gemeld, waaruit blijkt dat verkrachting een echt oorlogswapen is.

Dames en heren, het is essentieel om te benadrukken dat achter deze statistieken en discussies er evenveel mannen en vrouwen schuilen die de veerkracht en vastberadenheid belichamen om te werken aan een betere en meer rechtvaardige toekomst voor iedereen.

In die geest willen we vandaag ook het harde werk en de vastberaden inzet eren van Dr. Denis Mukwege, "de man die vrouwen repareert". Zijn niet-aflatende toewijding aan de zorg voor jonge meisjes en vrouwen die het slachtoffer werden van seksueel geweld tijdens conflicten, vooral in het oosten van de Democratische Republiek Congo, dwingt diep respect af. Mijnheer Mukwege, ik wil persoonlijk u bedanken om ons met uw aanwezigheid te vereren. Wij zullen allemaal bijzonder aandachtig luisteren naar uw getuigenis en uw boodschap.

Om dit eerste panelgesprek af te sluiten, zullen experts ons tot slot ook inlichten over de trajecten om vrouwen meer systematisch te betrekken in bemiddelingsprocessen, vredesonderhandelingen en stabilisatie-initiatieven. Dit zal aantonen dat de inclusie van vrouwen niet alleen noodzakelijk is, maar ook de hoeksteen van een inclusief proces voor een transversale, pluralistische en duurzame aanpak.

In de namiddag zetten we onze discussies voort door te wijzen op de obstakels die de implementatie van het VVV-programma op het terrein kunnen vertragen, bijna 25 jaar na de oprichting ervan. Sprekers zullen concrete ervaringen delen via casestudies, met name in de Sahel, Afghanistan en Oekraïne. Zij zullen het belang benadrukken van tegemoet te komen aan de specifieke vragen en behoeften van vrouwen binnen lokale gemeenschappen, en van het personaliseren van benaderingen voor een echte impact afgestemd op de culturen en realiteiten ter plaatse.

De nadruk zal liggen op de noodzaak om zich aan de context aan te passen en het cruciale belang van nauwe samenwerking met het maatschappelijk middenveld, vooral in het kader van de 3D-aanpak – voor Defensie, Diplomatie en Development. In dit opzicht zullen minister van Ontwikkelingssamenwerking Caroline Gennez en minister van Buitenlandse Zaken Hadja Lahbib ons het genoegen doen een opgenomen boodschap mee te delen.

Zoals ik u in de inleiding heb verteld, moeten we, geconfronteerd met zorgwekkende veiligheidsontwikkelingen, de samenwerking versterken tussen de bevoegde diensten voor externe betrekkingen. In die geest, en onder voorbehoud van soms onverwachte geopolitieke ontwikkelingen, willen wij resoluut aandacht blijven besteden aan de noodzaak van deze 360°-benadering en aan de zorg om onze engagementen jegens onze partners voort te zetten. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan Afrika en het Midden-Oosten, om de meest adequate bijdrage te kunnen leveren aan de crises die steeds diverser en multidimensionaal worden.

In al deze landen en voor alle lopende projecten wordt de inzet van de Belgische Defensie beschouwd als deel van een geheel.

Zonder veiligheid, politie en justitie, zonder stabiele democratische instellingen, bestaande uit mannen en vrouwen, kan er van ontwikkeling geen sprake zijn. En zonder inclusieve ontwikkeling en zorg voor respect en eerlijke participatie van iedereen kan er geen sprake zijn van economische welvaart die het grootste aantal mensen dient, noch van echte sociale cohesie.

We zullen onze gesprekken afsluiten met verdiepende voorstellen over de te volgen trajecten voor de implementatie van het VVV-programma binnen de missies en operaties van het GVDB. De centrale doelstelling zal zijn om de concrete operationalisering van het programma op het terrein te verbeteren.

We zullen de specifieke uitdagingen verkennen waarmee de Europese Unie wordt geconfronteerd in haar missies en operaties, en praktische oplossingen proberen te vinden voor een betere integratie van genderperspectieven. Via dit derde panel hoop ik oprecht dat we een nieuwe en nuttige bijdrage zullen leveren om de inspanningen ter plaatse voort te zetten via de ervaring van vrouwelijk personeel in Europese missies en operaties.

Dames en Heren, beste gasten, deze panelgesprekken vol boeiende gesprekken en experts zullen ons in staat stellen de concrete richtingen te bepalen om onze gemeenschappelijke zoektocht voort te zetten naar een betere, meer inclusieve en duurzame toekomst. Ik wil u aanmoedigen om actief deel te nemen, uw ervaringen te delen en bij te dragen aan de wederzijdse verrijking van onze perspectieven.

Ik dank u allen voor uw aandacht en inzet.

Ludivine Dedonder